

Nr 197.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt skrivbiträdet vid sjömanshuset i Lysekil Alma Hansson, född Johansson; given Stockholms slott den 6 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 6 mars 1936.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, LEVINSON, VANNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför efter gemensam beredning med chefen för handelsdepartementet:

I § 8 mom. 5 av förordningen den 13 juli 1911 (nr 86) angående sjömanshusen i riket samt sjöfolks på- och avmönstring m. m. finnes stadgat, bland annat, att det i särskilda fall, där omständigheterna anses betingade sådant, må ankomma på vederbörande sjömanshusdirektion att göra framställning hos kommerskollegium om tilldelande åt ombudsman eller annat biträde vid sjömanshus, som entledigas från sin befattning, av någon gratifikation från sjömanshuskassan eller pension samt att, därest kollegium anser pension från berörda kassa eller eljest böra ifrågakomma, ärendet av kollegium skall underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Sedan kommerskollegium till Kungl. Maj:ts prövning överlämnat till kollegium inkomna ansökningar om pension för tre sjömanshustjänstemän, gjorde Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln i 1915 års statsverksproposition framställning om pension åt nämnda befattningshavare, under villkor att av vederbörande sjömanshuskassas egna medel till envar av dem i årlig pension utbetalades minst lika stort belopp, som bleve av statsmedel beviljat.

I anledning av sagda framställning anförde riksdagen (skrivelse nr 10) bland annat, att riksdagen, då frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen icke vunnit sin slutliga lösning, för sin del icke ansåge lämpligt att åt vissa av sjömanshusens tjänstemän fastställa pensioner, till vilka staten skulle bidra med hälften. Med hänsyn till det arbete, som staten för olika ändamål pålade sjömanshusen, och den nytta, som det allmänna obestriddigen därav hämtade, syntes det emellertid vara med billighet överensstämmande, att staten under form av årliga understöd från allmänna indragningsstaten lämnade bidrag till deras försörjning på ålderdomen. I enlighet härmed beviljade riksdagen nämnda sjömanshustjänstemän årliga understöd till avrundade belopp.

Sedermera har riksdagen vid olika tillfällen i anledning av särskilda propositioner (nr 72/1921, 15/1923, 43/1925, 75/1927 och 160/1928) beviljat ytterligare sju sjömanshustjänstemän understöd från allmänna indragningsstaten med vissa angivna belopp ävensom medgivit, att å samma understöd finge utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som då vore eller framdeles kunde vardas fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande likväl, att dyrtidstillägget skulle beräknas å det sammanlagda understödsbeloppet men av statsmedel bestridas allenast med vad som av det sålunda beräknade dyrtidstillägget belöpte på den från allmänna indragningsstaten utgående delen av understödsbeloppet.

Kommerskollegium har nu i skrivelse den 29 november 1935, efter framställning av direktionen för sjömanshuset i Lysekil, hemställt, att skrivbiträdet vid sjömanshuset, änkefru Alma Hansson, född Johansson, måtte beredas ett årligt understöd av 1,000 kronor, därav ena hälften skulle utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. och andra hälften av sjömanshuskassans i Lysekil medel, samt att å ifrågavarande understöd måtte få beräknas dyrtidstillägg enligt samma grunder som dem, vilka gälla för f. d. befattningshavare i statens tjänst, och med lika fördelning mellan statsverket och sjömanshuskassan.

Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att änkefru Hansson är född den 13 juli 1865 och således 70 år gammal;

att hon varit gift med ombudsmannen vid sjömanshuset i Lysekil, sjökaptenen Hilmer Hansson, vilken avled i maj månad 1929;

att Hansson sedan år 1904, då hennes man tillträdde ombudsmannabefattningen vid nämnda sjömanshus, och intill den 31 maj 1917 tjänstgjort såsom av ombudsmannen anställt skrivbiträde vid sjömanshuset;

att hon sedan den 31 maj 1917 varit av direktionen för sjömanshuset för-

ordnad såsom skrivbiträde därstädes, varjämte hon under ombudsmannens tjänstledighet vikarierat för denne;

att hon under sin tjänstgöring vid sjömanshuset till år 1923 varit avlönad av ombudsmannen, vilken under vissa tider beviljats mindre belopp såsom gottgörelse åt skrivbiträde och under andra tider tillerkänts viss lönefyllnad med skyldighet att själv bekosta skrivbiträde;

att hon från år 1923 såsom skrivbiträde uppburit avlöning av sjömanshuskassans medel, vilken avlöning — förutom dyrtidstillägg enligt för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder — utgått med 1,200 kronor för år till och med den 30 september 1929 och under tiden därefter med 1,800 kronor för år;

samt att Hansson är ägare till en i Lysekil belägen fastighet, taxeringsvärderad till 10,000 kronor, ävensom till ett i bank innestående kapital, vilket den 1 oktober 1935 uppgått till omkring 10,000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 29 november 1935 har *kommerskollegium* anfört, bland annat, följande:

Vid bestämmande av den Hansson tillkommande pensionen synes hänsyn böra tagas icke blott till den tid, varunder hon formellt innehaft skrivbiträdestjänst vid sjömanshuset — sammanlagt 18 år 7 månader, räknat till utgången av år 1935 — utan även, åtminstone i viss omfattning, till den tid, varunder hon dessförinnan fullgjort motsvarande arbete därstädes. Därjämte synes böra beaktas, att fru Hansson även i egenskap av änka efter sjömanshusombudsman, som avlidit efter en mer än 25-årig anställning vid sjömanshuset, torde kunna göra skäligt anspråk på att ej på sin ålderdom lämnas i ekonomiska svårigheter. I sistnämnda avseende får kollegium erinra, hurusom Kungl. Maj:t tidigare medgivit, att understöd finge utbetalas till änkor efter sjömanshustjänstemän.

Statskontoret har med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst rörande Hanssons tjänstgöring vid sjömanshuset i Lysekil icke velat motsätta sig att, såsom kommerskollegium förordat, hon vid avgången från sin skrivbiträdesbefattning erhåller pension. Vad angår pensionsbeloppets storlek har statskontoret funnit sig icke kunna tillstyrka, att pensionen skulle bestämmas till högre belopp än förslagsvis 800 kronor, av vilket belopp, på sätt kommerskollegium hemställt, den ena hälften borde utgå från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. och den andra hälften av sjömanshuskassans i Lysekil medel.

Frågan om omorganisation av sjömanshusen och den därmed sammanhängande frågan om ordnandet av pensionsförhållandena för den vid sjömanshusen anställda personalen har vid skilda tillfällen varit föremål för statsmakternas övervägande. Senast genom beslut den 15 juni 1934 uppdrog Kungl. Maj:t åt kommerskollegium att verkställa utredning i fråga om sjömanshusens organisation samt till Kungl. Maj:t inkomma med det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning. Vid föredragning av detta ärende anförde chefen för handelsdepartementet till statsrådsprotokollet bland

annat, att i samband med nämnda utredning jämväl frågan om sjömanshuspersonalens pensionering borde undersökas och övervägas. Utredningen i ämnet har emellertid ännu icke slutförts. Då sjömanshuspersonalens pensionsförhållanden sålunda icke blivit ordnade, torde frågan om pension åt nu förevarande tjänsteman vid sjömanshuset i Lysekil böra, i överensstämmelse med ämbetsverkens förslag, lösas på samma sätt som skett i de av mig förut angivna pensionsärendena av enahanda art, d. v. s. genom lika fördelning mellan staten och sjömanshuskassan av ett såsom skäligt befunnet pensionsbelopp. Å pensionens totalbelopp torde få utgå dyrtidstillägg, att jämväl lika fördelas mellan statsverket och sjömanshuskassan.

Beträffande storleken av pensionen för Hansson har jag — med hänsyn till den jämförelsevis korta tid, varunder hon haft särskilt avlönad befattning vid sjömanshuset — ansett mig böra biträda statskontorets förslag om ett sammanlagt belopp av 800 kronor årligen. Härav skulle på statsverket komma 400 kronor, att bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. För vinnande av delbarhet med tolv torde emellertid såväl statsverkets som sjömanshuskassans delbelopp böra höjas till 408 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att skrivbiträdet vid sjömanshuset i Lysekil Alma Hansson, född Johansson, må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 408 kronor, under villkor att pension till samma belopp tillerkännes henne från vederbörande sjömanshuskassa,

dels ock att å sammanlagda pensionsbeloppet må utgå dyrtidstillägg enligt de grunder, som äro eller kunna varda fastställda för f. d. befattningshavare i statens tjänst, med iakttagande att dyrtidstillägget skall bestridas till hälften av statsmedel och till hälften av sjömanshuskassans medel.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydels bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Birger Brandt.